

ULUSLARARASI ÇATIŞMA ÇÖZÜMLERİ UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ BÜLTENİ

SUUDİ ARABİSTAN'DAKİ İKİ PETROL TESİSİ "NASIL" YURULDU?

Abdullah Muhsin YILDIZ

Suudi Arabistan'ın güney komşusu Yemen, 2015 yılı başlarından beri iç savaş yaşamaktadır. Bu süreçte, isyancı gruplardan Husiler, başkent Sana'a'yı ele geçirerek, Yemen'in merkez yönetimini devralmıştır. Husilerin askeri olarak gücünü artırmasıyla, Yemen'in ikinci büyük kenti olan Aden'i kuşatması, Suudi Arabistan öncülüğünde bir koalisyon kurulmasına yol açmıştır. Koalisyon güçlerinin iç savaşa müdahale etmesi, Suudi Arabistan'ı çatışmanın doğrudan bir parçası haline getirmiştir. Husiler "Caydırma misyonu" çerçevesinde, geçtiğimiz 14 Eylül'de (2019) Suudi Arabistan'da Riyad'ın doğusunda faaliyet gösteren Aramco şirketine ait iki petrol tesisini, on insansız hava aracılığıyla (drone) vurduğunu iddia etmiştir.

Söz konusu saldırının küresel ticarete stratejik yeri olan petrol tesislerine yönelik düzenlenmesi, Suudi yetkililerin saldırıdan Husileri sorumlu tutmak yerine, saldırının menşei olduğunu iddia ettiği İran'a yönelik suçlamalarda bulunmasına yol açmıştır. ABD Sekreteri Mike Pompeo'da aynı gün (14 Eylül) "twitter"da attığı mesajda, Suudilerin

iddialarıyla benzer bir doğrultuda, saldırının Yemen'den yapıldığına dair bir delil olmadığını belirterek, İran'ı dünya enerji arzını vurmakla suçlamıştır. ABD Başkanı Donald Trump, 16 Eylül'de "twitter"da yayınladığı bir mesajda, "hatırlayın İran bir drone düşürdüğünde, hiçbir yere yakın olmamasına rağmen, bilerek kendi hava sahasında olduğunu söylüyor... Şimdi de Suudi Arabistan'ın dronela vurulmasıyla ilgili bilgisi olmadığını söylüyor, göreceğiz?" diyerek İran'a tepki göstermiştir.

Secretary Pompeo
@SecPompeo

Tehran is behind nearly 100 attacks on Saudi Arabia while Rouhani and Zarif pretend to engage in diplomacy. Amid all the calls for de-escalation, Iran has now launched an unprecedented attack on the world's energy supply. There is no evidence the attacks came from Yemen.

Tweeti Çevir

05 10:59 · 14 Eyl 2019 · Twitter Web App

11,4 B Retweet 22,1 B Beğeni

Secretary Pompeo
@SecPompeo · 14 Eyl

We call on all nations to publicly and unequivocally condemn Iran's attacks. The United States will work with our partners and allies to ensure that energy markets remain well supplied and Iran is held accountable for its aggression

2,3 B 5,1 B 11,9 B

Donald J. Trump ✓
@realDonaldTrump

Follow

Remember when Iran shot down a drone, saying knowingly that it was in their "airspace" when, in fact, it was nowhere close. They stuck strongly to that story knowing that it was a very big lie. Now they say that they had nothing to do with the attack on Saudi Arabia. We'll see?

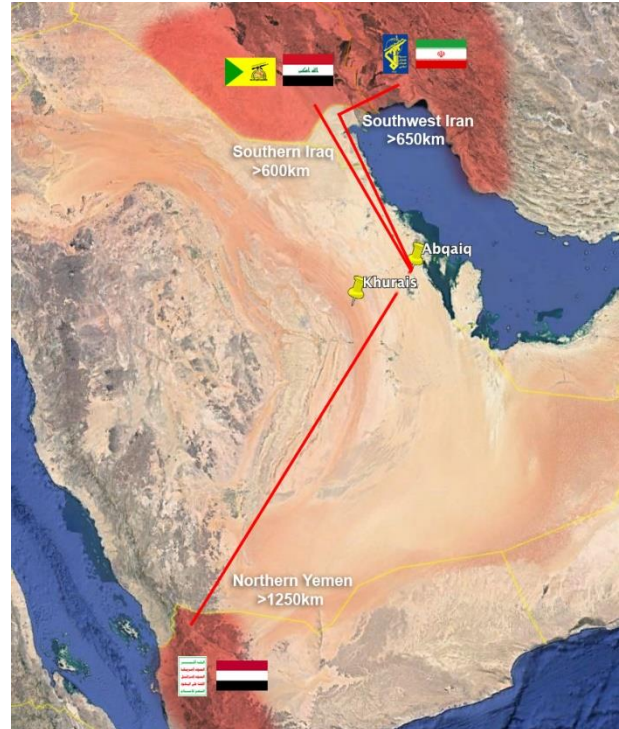
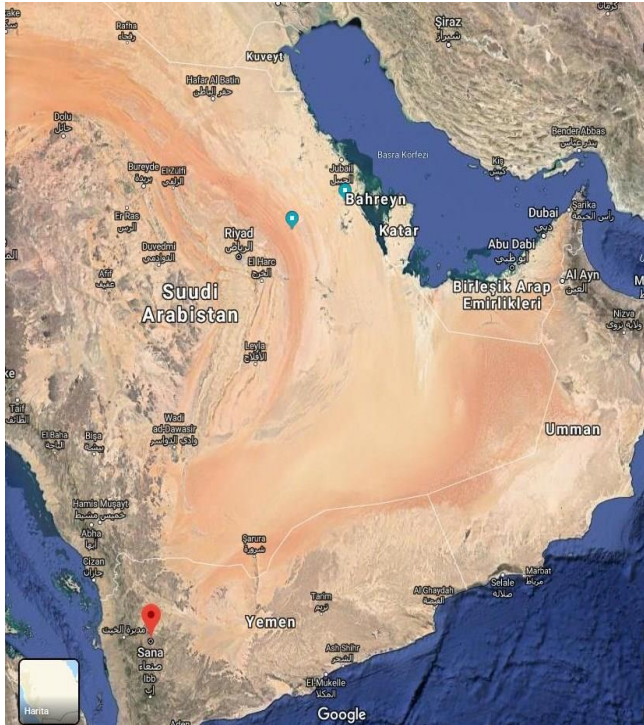
6:15 AM - 16 Sep 2019

3

Monterey'de bulunan James Martin Center for Nonproliferation Studies araştırmacılarından Fabian Hinz, Arms Control Wonk sitesinde 15 Eylül'de yayımlanan yazısında, saldırının füzeyle yapıldığı iddialarını değerlendirmiştir. Hinz, Husilerin etkin olduğu Yemen'in kuzeyiyle saldırıların gerçekleştiği Khurais ve Abqaiq bölgeleri arasındaki mesafenin 1250km'den fazla oluşuna dikkat çekmektedir. Bu sebeple, füze

2

saldırılarının Yemen kaynaklı değil; Irak'tan, İran'dan veya Basra Körfezi'ndeki bir gemiden yapılmasının daha mümkün olduğunu belirtmektedir. Suudi Aramco şirketi yaptığı açıklamada, Abqaiq tesisinin dünyadaki en büyük petrol stabilizasyon merkezi olduğuna dikkat çekmektedir. Görüldüęü üzere, Basra Körfezi'ne yakın, Husilerin etkin olduğu Yemen'in kuzeyinden oldukça uzak bir bölgede gerçekleşmesiyle saldırının açıklanması karmaşık bir hal almaktadır. Bu karmaşıklığın yarattığı belirsizlik, Suudi Arabistan-İran arasındaki ilişkilerin giderek gerginleşmesine yol açması beklenmektedir. Saldırıya uğrayan söz konusu petrol tesislerinin küresel ticaret için stratejik bir öneme sahip olması bölgedeki çatışmaları körükleyeceği aşıkâr görünmektedir.

GRETA THUNBERG'İN BİRLEŞMİŞ MİLLETLER İKLİM EYLEM ZİRVESİNDE YAPTIĞI KONUŞMANIN TAM METNİ

Çeviren: Sefa ÖZTÜRK

Sizi izliyor olacağız. Bunların hepsi yanlış, burada olmamalıydım, okyanusun diğer tarafında okulumda olmalıydım. Buna rağmen umut için biz genç insanlara geliyorsunuz, bu ne cüret! Boş sözlerinizle hayallerimi ve çocukluğumu çaldınız, ki ben şanslı olanlardanım. İnsanlar acı çekiyor. İnsanlar ölüyor. Tüm ekosistemler çöküyor. Büyük bir kitlesel yok oluşa giriyoruz, sizin konuştuğunuz tek şey para ve sonsuz ekonomik büyüme masalları. Bu ne cüret!

30 yıldan beri bilim bu konuda çok açık. Siyaset ve çözümler henüz ufukta görünmezken, görmezden gelmeye ve buraya gelip yeterince çalıştığınızı söylemeye nasıl cüret edersiniz. Sesimizi duyduğunuzu ve meselenin aciliyetini anladığınızı söylüyorsunuz fakat ne kadar üzgün ve kızgın olsam da bu söylediklerinize inanmak istemiyorum. Çünkü durumu gerçekten anlamış olsaydınız ve buna rağmen bunu çözmemekte ısrar ettiyseniz, bu sizin kötü olduğunuz anlamına gelirdi. Buna inanmayı reddediyorum.

Yaygın bir fikir olan 10 yılda emisyonları yarı yarıya düşürmek bize 1.5 derecenin altında kalmak için sadece yüzde elli şans veriyor. Bu fikir aynı zamanda insan kontrolünün dışında geri döndürülemez zincirleme reaksiyonları başlatma riskini de barındırıyor. Yüzde elli sizin için yeterli

olabilir fakat bu rakamlar taşma noktalarını, geri bildirimli döngülerin çoğunu, toksik hava kirliliğinin ek olarak yarattığı ısınma etkisini, hakkaniyeti ve iklim adaletini içermiyor.

Yüzde 67 oranla küresel ısı artışının 1.5 derecenin altında kalma şansına sahip olmak için - bu Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli'nin verdiği en iyi oranlar - geriye 1 Ocak 2018 itibariyle sadece 420 gigaton karbondioksit salma üst sınırı kaldı. Bugün bu rakam zaten 350 gigatonun da

3

aşığına düştü. Sanki bazı teknik çözümlerle ve işlerin olduğu gibi yürümesiyle bu sorun çözülecekmiş gibi davranmaya nasıl cüret edersiniz. Bugünün emisyon seviyeleriyle kalan karbondioksit üst sınırına sekiz buçuk yıldan az sürede tamamen ulaşılacak. O zaman bugün sunulan rakamlarla uyumlu çözümler ve planlar olmayacak. Çünkü bu rakamlar iyi değil ve siz de bunları olduğu gibi söyleyecek kadar yetişkin değilsiniz. Bizi yüzüstü bırakıyorsunuz. Ancak genç insanlar ihanetinizi anlamaya başlıyor. Gelecek tüm nesillerin gözleri sizin üzerinizde. Bizi yüzüstü bırakmayı seçerseniz sizi asla affetmeyeceğiz. Bunun yanınıza kar kalmasına müsaade etmeyeceğiz. Tam şu an ve burada sınırı çekiyoruz. Dünya ayağa kalkıyor. Beğenseniz de beğenmeseniz de değişim geliyor.

PARANIN GÖLGESİ ALTINDA YEMEN'DE YAŞANAN İNSANİ KRİZ

Ahmet Selman SARAÇ

Yemen'de 2015 yılından bu yana devam eden iç savaş, kendi iç mücadelelerinden çok, dış müdahalelerle kendisinden söz ettirdi. Suudi Arabistan ve BAE'nin askeri operasyonları sahada kendilerine pek bir ilerleme sağlayamasa da insani dramların yaşanmasına neden oldu.

Husiler ise dış müdahalelere karşı İran'ın desteğiyle elde ettikleri balistik füzelerle Suudi Arabistan'a tehdit oluyor. Balistik füzelerin etkisi askerlerden çok siviller üzerinde olduğu için savaşın seyri açısından çok önemliler.

En son Suudi Arabistan'ın devlet petrol şirketi Aramco'ya ait iki büyük tesisine yapılan saldırı Husiler tarafından üstlenildi. Suudi Arabistan ve ABD bu saldırıyı İran'ın düzenlediği hususta ısrarcı. İran ise bu iddiaları reddetti.

İran Cumhurbaşkanı Ruhani Aramco tesislerine yapılan saldırı hakkında "Yemenlilerin kendilerine yönelik saldırılar karşısında kendilerini savunma hakkı vardı. Bu saldırılar Yemen'de yıllardır devam eden saldırılara verilen karşılıktır." dedi.

Saldırıları, küresel ekonomi için kritik öneme haiz olan petrol tesislerinin ne kadar savunmasız olduğunu ortaya koydu.

Daha öncelerde de insansız hava araçlarıyla saldırılar düzenleyen Husiler, genellikle sınırlı başarılar elde ediyordu. Lakin bu son yapılan saldırıda operasyon alanının genişliği ile saldırıların stratejik olması ve büyüklüğüyle bu saldırı önceki saldırılardan kendini temayüz ettirdi. Bundan dolayı Suudi Arabistan bu çaplı bir operasyonun ancak İran tarafından yapılabileceği iddiasında bulundu.

Husilerin insansız hava araçları Suudi Arabistan hava sahasında 500 km mesafe katetmesine rağmen Suudilerin bunu fark edememesi Suudi Arabistan devletinin zafiyetini ortaya koymuştur.

Saldırının arkasında İran'ın olduğu iddiasını güçlendirense kullanılan seyir füzeleri ve insansız hava araçlarının İran'ın seyir füzeleriyle ve insansız hava araçlarıyla neredeyse aynı olması.

Suudi Arabistan'ın ise bu saldırıyı kendi lehine çevirme ve uluslararası camianın dikkatlerini bu konu üzerine toplaması hususunda başarılı olduğu gözükmektedir. Bunda en etkili olan husus Suudi Arabistan'ın petrol üretimini geçici olarak durdurma açıklaması olsa gerek.

PETROL SALDIRILARI SONRASI ORTA DOĞU'DA EKONOMİK ÇEŞİTLİLİĞİN ÖNEMİ

Ahmet Safa YILDIRIM

Suudi Arabistan'ın petrol tesislerine yapılan son saldırılar, dünyanın en büyük petrol ihracatçısı ülkelerin yer aldığı Orta Doğu'nun küresel enerjinin köşe taşı olarak rolünü tekrardan ön plana çıkarmıştır. Ayrıca bu saldırılar, hükümetlerin üzerinde durduğu ancak şimdiye dek sınırlı bir başarı elde ettikleri bölgedeki petrol üreten ülkelerin ekonomilerini çeşitlendirmesi gerekliliğinin altını çizmiştir.

Tarihsel olarak, Orta Doğu'daki petrol üreten ülkeler, petrol fiyatlarının düşük olduğu dönemlerde, özellikle özel sektörün ekonomideki rolünü arttırmak, küçük ve orta ölçekli işletmeleri teşvik etmek, iş yaratmak ve eğitim ve inovasyona yatırım yapmak için çeşitli girişimler öneren çeşitliliğe yönelmiştir. Ancak petrol fiyatları tekrar artış gösterdiğinde bu planlar terk edilmiştir. Küresel enerji piyasalarındaki ve demografik güçlerdeki değişiklikler, ekonomilerin çeşitlendirilmesi gerekliliğini kaçınılmaz kılmaktadır. 2014 yılından bu yana petrol fiyatlarındaki düşüş te bu kapsamda büyük finansal baskılar yaratmıştır.

Suudi Arabistan, 2014-2017 yılları arasında, düşen ihracat gelirlerinden kaynaklanan büyük bütçe

açıklarını karşılamak ve döviz kurunu sabitlemek için 240 milyar dolarlık döviz rezervini kullanmak durumunda kalmıştır. Petrol dışında iş yaratma ihtiyacı giderek daha acil hale gelmektedir. Orta Doğu, nüfusunun yüzde 60'ının 25 yaşın altındaki vatandaşların oluşturmasıyla dünyanın en genç bölgeleri arasında yer almaktadır. Bunun sonucunda 20 milyon gencin 2025 yılına kadar bölgesel işgücüne katılması beklenmektedir. Bölgenin ekonomilerinin çeşitlendirilmesinde farklı planlarda haklı olarak belirtildiği gibi, KOBİ'lerin gelişmesinin oynadığı merkezi bir rol söz konusudur. Ancak bölgede KOBİ'lerin gelişmesi için finansal sektörlerdeki bir değişim gerekliliği bir zaruriyet oluşturmaktadır. Dünya Bankası ve Arap Bankalar Birliği tarafından yakın tarihli bir araştırmada, bölgede petrol üreten ülkelerde verilen kredilerin yalnızca yüzde 2'sinin KOBİ'lere gittiğini göstermiştir. Bu oranın, orta gelirli ülkelerde yüzde 18 ve yüksek gelirli ülkelerde yüzde 22 olduğu düşünüldüğünde ortalamanın oldukça altındadır.

Suudi Arabistan'ın Petrol Üretiminin Önemi

Suudi Arabistan'ın Asya'daki en büyük tedarikçileri, Suudi Arabistan'ın üretimini yarıya düşüren ve ardından petrol fiyatlarının yükselmesine neden

olan saldırıların ardından petrol kaynaklarını çeşitlendirme arayışı içerisine girmektedir. Suudi Arabistan'ın petrol ihracatının çoğu Asya ülkelerine yapılmaktadır. Bu, ABD ile Çin arasındaki ticari sürtünme nedeniyle büyümenin yavaşladığı bir anda bölgedeki daha yüksek enflasyona ve cari işlemler açığına neden olacağı endişelerini artırmıştır.

Japonya, Çin, Güney Kore ve Hindistan, Suudi Arabistan petrolünün ithal edildiği en önemli ilk beş destinasyonunu oluşturmaktadır. 1970'lerde yaşanan petrol şokları düşünüldüğünde, Japonya'nın 230 günden fazla arzına eşdeğer bir ulusal rezervi söz konusudur. Çin ve Hindistan ise böyle büyük stoklara sahip değillerdir. Bu durum bu ülkelerin, Suudi Arabistan'ın rezervlerine ve

diğer olası arz kaynaklarına daha fazla bağımlı olmalarına neden olmaktadır. Küresel bir enerji ticaret merkezi ve dünyanın en büyük üçüncü petrol arıtma merkezi olarak, günde 150.000 varil Arap hafif ham petrol ithal eden Singapur'un, petrol fiyatlarındaki bu yükselişin devam etmesi durumunda, bundan ağır bir şekilde etkilenmesi söz konusudur. Gelişmiş ülkeler arasında, Avustralya, Asya'ya çok büyük miktarda kömür ve gaz ihraç etmesine rağmen, petrol arzındaki uzun süreli aksaklıklara karşı en savunmasız ülkelerden biridir.

Asya ülkeleri mevcut sıkıntılar sebebiyle arz sıkıntılarını azaltabilseler bile, Suudi arz şoku Orta Doğu'ya yönelik olan endişelerin bir hatırlatıcısı olmuş ve stokların artması ve arzın çeşitlendirilmesi konusunda yenilenen tartışmalara yol açmıştır.

Yalova Üniversitesi Çınarcık Yolu üzeri 2.Km Rektörlük

Binası Kat:1 No:12 YALOVA/Merkez 77200

E-POSTA

yucam@yalova.edu.tr